

Fra
Helleik Rabbe
Haukelivegen 101.
5760 Røldal

Dato 31.10.2024

Til
NVE Energi- og konsesjonsavdelinga
Postboks 5091 Majorstua,
0301Oslo.
uttalelse@nve.no,
cc: jfj@nve.no

Revisjon av konsesjonvilkår nr. 201913014 og
Konsesjonssøknad nr. 202320330 Høringsuttalelser.

Røldal og Suldal – ofret for kraftsyndikatene: Våre krav for en rettferdig behandling av vår natur og våre rettigheter**

Dette er Davids kamp mot Goliat, med en maktfordeling som ikke ligner grisen.

I mange tiår har befolkningen i Røldal og Suldal opplevd hvordan våre rettigheter og ressurser blir ignorert til fordel for kraftsyndikatene, både lokalt og nasjonalt. Et ødelagt næringsgrunnlag, rasert kultur, og manglende trivsel er bare noen av konsekvensene av en politikk som utelukkende har vært styrt av de store kraftaktørene.

Politisk overkjøring og brudd på gamle avtaler

I 1962 ble Røldal-Suldal Kraftsaken (RSK) avgjort på én dag i Stortinget. Den gang ble vi ofret for industrireisning, og nå ser det ut til at vi ofres igjen – denne gangen for det såkalte "grønne skiftet." Mens kravene i 1962 inkluderte konkrete bidrag fra Hydro som bygging av samfunnshus, skoler og svømmehall for Røldølene, er dagens krav og løfter langt mindre forpliktende. Det eneste vi får er et løfte om vurdering av et næringsfond – et tiltak som selskapet Lyse DA forsøker å avvise som «ikke graverende nok».

Dette er ikke bare en fornærmelse mot oss som lokalsamfunn, men et klart brudd på de avtalene som skulle sikre varige forbedringer for innbyggerne. Siden 1962 har infrastrukturen forvitret, og veier som Valdalsvegen må opprustes til den standarden som opprinnelig ble lovet. (Statensvegvesen kl. 3A) Kravet fra grunneierne i Valdalen og Votna er naust med båtøpptrekk, og Røldalsvatnet skal ha båtøpptrekk i sikkert område for alle i Røldal, og vannet må reguleres mer skånsomt.

Krav om varige forbedringer og rettferdig behandling

Våre krav er klare, og de må oppfylles for at vi skal kunne leve med de inngrepene som har blitt gjort i Røldalsområdene:

1. ****Medeierskap for Suldal og Ullensvang****: Vi krever at våre kommuner får medeierskap i anleggene som berører våre områder.

2. ** Det er uakseptabelt at grunneierne ikke er blitt konsultert. **

I Valdalen eier fortsatt grunneierne grunnen (sitter på skjøtene) Lyse DA disponerer. Det er første gang i norgeshistorien at grunneier ikke er part i saken som gjelder hans grunn. At Lyse DA kan overkjøre grunneiernes retter er ubegripelig. Når ble lovene endret som tilsier at den som har dispensasjonsrett i 60 år, har råderetten for videre drift/utleie, uten grunneierens samtykke / part i saken??

Når vi vet at et privat AS Hydro disponerer over 80% av RSK. Lyse ca 15% og Statkraft 4,79%. Dette er også brudd på grunnloven at et privat selskap kan eie mer en 1/3 del av RSK. I konsesjonen fra 1962, står det også at konsesjonen ikke kan overdras, noe Hydro her har gjort.

Se betraktningen til **CAND. JUR. TOM BERGE** (Pensjonert advokat (H) MNA)
(vedlegg nr 1)

Se også **vedlegg nr3.**

Ullensvang kommune Leter etter lovbrudd i Lyse avtalen

3. ****Varige forbedringer****: De infrastrukturelle forbedringene må være varige, og det må følge penger til vedlikehold av veier, bygninger og naturen som er og vil bli blitt ødelagt.

4. ****Økonomisk kompensasjon****: Det må settes av midler til drift og vedlikehold av ny infrastruktur, inkludert veier som Valdalsvegen, denne veien må overføres til Lyse DA og opprustes til en standard som sikrer trygg ferdsel hele året. (I dag Vegdirektoratet sine vegnormaler N200 med fast dekke)

Vi krever også at reguleringen av Røldalsvatnet reduseres til 5 meter, og at vannstanden opprettholdes fullt fra 15 mai til 15. oktober for å sikre bærekraftige vilkår for både miljø og samfunn.

****Hemmelighold og svake demokratiske prosesser****

I denne saken har det vært en rekke uakseptable prosesser som stiller spørsmål ved rettferdigheten i behandlingen av lokalsamfunnet:

- ****Hemmeligholdelse av rapporter****: Miljørapporten til Hydro fra mars 2020 ble holdt tilbake av kommunen etter påtrykk fra Hydro til midten av august, på et tidspunkt hvor mange i lokalsamfunnet var på reinsdyrjakt og dermed ikke hadde mulighet til å involvere seg i saken før folkemøte på Nesflaten i begynnelsen av september.

- ****Manipulerte beslutningsprosesser****: Signeringen av kontrakten i 2018 av rådmannen, for at Hydro skulle lage miljørapporten selv, og den påfølgende godkjenningen i formannskapet høsten 2019 (over et år etter signering), reiser spørsmål om hvorfor beslutningen ble utsatt til rett sammensetning møtte i formannskapet. Vedtaket har aldri blitt presentert for kommunestyre. Det er åpenbart at det har vært en bevisst forsinkelse for å sikre utfallet de ønsket.

- ****Miljøutredninger styrt av kraftselskapene****: Det er ikke akseptabelt at Hydro fikk styre miljøutredningen. Det er som å sette bukken til å passe havresekken. En ny miljøutredning må ledes av NVE og lokale myndigheter, og ikke bli et bestillingsverk fra Lyse DA. Hvorfor krever ikke NVE at det skal vær faglig tunge aktører inne for å vurdere disse søknadene?

Personer som Reidar Borgstrøm og Åge Brabrand.

Se vedlegg nr 2.

En skulle tro at denne kunnskapen og annen oppdatert kunnskap ble brukt som mal for å oppgradere manøvreringsreglementet i fbm revisjon. Men Lyse har definitivt ikke lagt seg på denne linjen. Dei går stikk motsatt vei.

Det er i grunnen skremmende at ikke grunnleggende miljøkunnskap blir lagt som minimumskrav frå NVE i fbm ein revisjonssak.

****Alternativ forvaltning og fremtidige løsninger****

Det er på høy tid at det utarbeides alternative løsninger som kan tilbakeføre naturen i området. En mulig løsning kan være å pumpe Valdalen til Votna og bygge en ny kraftstasjon ved Suldalsvatnet eller Lauvastøl for å gjenopprette naturen. Vi ønsker også en mer skånsom effektkjøring av anleggene, hvor vi prioriterer tilbakeføring av natur og miljø fremfor maksimal økonomisk gevinst for kraftsyndikatene.

****Oppfordring til handling****

Denne saken har avdekket en alvorlig mangel på respekt for både demokratiet og våre rettigheter. Vi oppfordrer derfor NVE til å si nei til effektkjøring slik den er foreslått i dag, da dette vil åpne døren enda mer rasering av Røldalsområde. Også muligheter for vindkraftanlegg i vår kommune, dersom strømmettet blir oppgradert for effektkjøring. Vi krever full åpenhet om kontrakten mellom Lyse og Hydro, og vi krever at våre stemmer blir hørt i alle fremtidige beslutninger.

Denne søknaden til Lyse DA har kun økt inntjening til selskapet og redusert kraft (- ca 200 GWH) ut på samkjøringsnettet.

Vi kan ikke godta at Røldal og Suldal nok en gang blir ofret for kortsiktige økonomiske interesser. Våre krav om medeierskap, varige forbedringer og rettferdig økonomisk kompensasjon må bli møtt for at vi skal kunne sikre en bærekraftig fremtid for våre lokalsamfunn.

****Konklusjon: Rettferdighet for Røldal og Suldal nå!****

Skal vi få fred i denne saken, må det skje på en måte som sikrer varige forbedringer for både natur og mennesker. Dette handler om mer enn penger – det handler om vår rett til å bevare det vi har og å kunne leve i trygghet i vårt eget lokalsamfunn.

Jeg vil rette deres oppmerksomhet mot den kritiske situasjonen vi står overfor lokalt. Vår kultur, næringsliv, og trivsel er under alvorlig trussel som et resultat av politisk inkompetanse og inngrep fra kraftsyndikatet Hydro Lyse.

Det må være vår fremste prioritet å minimalisere skadene forårsaket av disse anleggene. Gjenoppretting av natur og miljø må være et av de sentrale målene. Vi er ikke imot kraftproduksjon, så lenge den utføres på en skånsom og fornuftig måte.

Jeg vil også minne dere om den historiske saken fra 1962, hvor Stortinget viet en hel dag til RSK-saken. Vi ble ofret for industrireising som ble gjennomført på bekostning av vårt samfunn, og nå står vi overfor lignende trusler, mest sannsynlig verre, under dekke av grønn omstilling. Vi kan ikke tillate at historien gjentar seg uten at det blir satt krav og vilkår som ivaretar våre interesser.

Det er avgjørende at NVE, politikere og innbyggere i Røldal forstår at varige forbedringer som ikke kan reverseres må på plass. Det må også følge tilstrekkelige midler til vedlikehold av de nye tiltakene.

Infrastruktur som Valdalsveien må overføres til Lyse Da, og det må stilles krav om oppgradering til Vegdirektoratet sine vegnormaler N200 med fast dekke.

Veien er i dag i så dårlig forfatning at taxien i Røldal og Tide busselskap har forbud mot å kjøre veien inn til Valdalen.

Se vedlegg 4.

I tillegg må det etableres andre nødvendige fasiliteter som naust med båtopptrekk for grunneierne i Valdalen og Votna, samt båtopptrekk ved Røldalsvatnet.

Veien må også forlenges fra austre Valldalen og ut til Kvelven på østsiden av Valdalsvannet. De grunneiene som er på øst siden, har en umulig tilkomst både sommer og vinter pga manglende påbud om reguleringsrestreksjonen.

Det er også viktig å peke på behovet for balansert og uavhengig utredning av miljøkonsekvensene, samt behovet for alternative løsninger for å minimere inngrepet i naturen rundt Røldal.

Jeg oppfordrer dere alle til å støtte kravet om medeierskap for Suldal og Ullensvang, varige forbedringer som omfatter de listede tiltakene og tilstrekkelige midler til vedlikehold og drift av ny og gammel infrastruktur.

Å kalle dette for OU oppgradering er helt feil. Her er det 5 nye konsesjoner som søkes om og må behandles etter lovverk for nye konsesjoner.

NVE må håndtere denne saken med stor ansvarsfølelse og engasjement for å sikre at beslutningene som tas, er til beste for våre kommune og innbyggerne i gamle Røldal kommune og øvre Suldal.

NB!

Det er også svært viktig at befaringen på RSK anlegget blir på våren, før Stortingsferien. Det er da vi får se de enorme skadene.

Vennlig hilsen
Helleik N Rabbe
hrabbe@gmail.com
41417905

Vedlegg nr. 1:

CAND. JUR. TOM BERGE (Pensjonert advokat (H) MNA) Konsesjonsvilkår i Røldal – krav til endring

Vedlegg nr. 2:

Reidar Borgstrøm og Åge Brabrand. Magasinmanøvrering: Effekt på næringsdyr og fisk

Vedlegg nr. 3:

Europower. Leter etter lovbrudd i Lyse avtalen: -Den endelige slutten på hjemfallsretten i Norge

Vedlegg nr. 4.

NORGES NATURNVERNFORBUND Mariboës gate 8 0183 OSLO: Tur Tide

